

21.01.2019

Asia/21

§ 49

V 13.2.2019, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite kuntoutumista tukevan palvelukeskuksen perustamisesta asunnottomille päihteitä käyttäville nuorille

HEL 2018-009589 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 28.1.2019 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 28.1.2019 saakka Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kuntoutumista tukevan palvelukeskuksen perustamista asunnottomille päihteitä käyttäville nuorille.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että Helsingin asuntomarkkinaselvityksen mukaan nuorten asunnottomien lukumäärä on noussut sadalla henkilöllä vuosina 2016–2017. Yhteensä Helsingissä arvioidaan olevan asunnottomia alle 25-vuotiaita nuoria noin 800, joista pitkäaikaisasunnottomia on noin 200

nuorta. Suurin osa asunnottomista nuorista on väestörekisterikeskuk-
sen vailla asuntoa (VVA) -merkinnän mukaan väliaikaisesti asunnotto-
mia elämäntilanteen muuttumisen vuoksi. Nuorten asunnottomuuden
syyt ovat mm. vuokrasopimuksen päättyminen, avio- tai avoero, paik-
kakunnan vaihto esimerkiksi opiskeluun liittyen, liian suuret asumiskus-
tannukset ja itsenäistyminen lapsuudenkodista. Osalla asunnottomuu-
teen vaikuttavat myös talousvaikeudet ja työttömyys. Pitkäaikaisemmin
asunnottomina olevilla nuorilla asunnon puute yhdistyy muihin elämän-
hallinnan vaikeuksiin, päihteiden käyttöön, mielenterveyden ongelmiin
tai vankeusrangaistukseen. Luvut eivät ole täysin luotettavia, sillä asun-
nottomuuden tilastointi ei ole yksiselitteistä ja nuorten asunnottomuus
jää myös osin piiloon. Syynä tähän on nuorten matala kynnys majoittua
tuttavien luona ja toisaalta korkea kynnys hakeutua asunnottomien pal-
veluihin.

Asunnottomuuden tilastoinnin tarkentamiseksi on syksyllä 2018 työstet-
ty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (jatkossa ARA) asunto-
markkinaselvityksen uudistamista yhteistyössä ARAn, Y-säätiön ja pää-
kaupunkiseudun kuntien kanssa. Tavoitteena on saada entistä luotetta-
vampi luku asunnottomien määrästä.

Nuoret asuvat tilapäisesti tuttavien luona useimmiten kohtuuhintaisten
asuntojen puutteen vuoksi. Nuorten asunnottomuutta vähennetään par-
haiten takaamalla riittävä kohtuuhintaisten asuntojen asuntotuotanto.
Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon varmistaminen on yksi Hel-
singin kaupungin keskeisistä asuntopoliittisista tavoitteista. Kotikaupun-
kina Helsinki - Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjel-
massa tavoitteena on tuottaa vuodesta 2019 lähtien 7 000 asuntoa
vuosittain. Tavoitteena on myös, että 25 % asuntotuotannosta on ara-
vuokra-asuntoja (sisältäen opiskelija- ja nuorisoasunnot).

Asuntotuotantomäärät ovat tällä hetkellä ennätyskorkeat Helsingissä.
Vuonna 2018 marraskuun loppuun mennessä valmistui 4 619 asuntoa,
joista 18,5 % on ara-vuokra-asuntoja. Valmistuneista asunnoista 303
on opiskelija- ja nuorisoasuntoja.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa on useita toimintamalleja ja -käy-
täntöjä nuorten asunnottomuuden ehkäisemisessä ja eritasoisia tuetun
asumisen vaihtoehtoja. Haasteena on soveltuvien ja riittävän vahvasti
tuettujen asumis- ja kuntoutuspalvelujen löytyminen vaikeasti oireilevil-
le nuorille ja toisaalta nuorten saaminen palvelujen piiriin.

Aikuissosiaalityön nuorten tiimeissä on syksystä 2018 lähtien ollut ajan-
varauksetonta palvelua, jossa tarjotaan mm. asumisneuvontaa nuorten
asunnottomuuden ehkäisyyn. Kriisimajoitus on sosiaalihuoltolain edel-
lyttämä viimesijainen asumisratkaisu vakavia ongelmia aiheuttavissa

akuuteissa asunnottomuustilanteissa. Ongelmana on, että nuoret asunnon tarvisijat eivät aina halua tai osaa hakeutua sosiaalityöntekijän vastaanotolle.

Päihteitä käyttäville nuorille on vahvasti ympärivuorokautisesti tuettuja asumispalveluja mm. omana toimintana Kulosaaren tukikodissa, ostopalveluna Ruusulankadun asumispalveluyksikössä ja Rukkilan asumisyhteisössä. Näihin asumispalveluihin on mahdollista sijoittua nopealla aikataululla.

Lastensuojelun jälkihuollolla on 302 tukiasuntoa, joissa 18 vuotta täytäneet lastensuojelun asiakkaat saavat sosiaaliohjausta. Näissä tukiasunnoissa saa asua 21-vuotiaaksi asti, jonka jälkeen jälkihuollon asukkailla tarjotaan Helsingin kaupungin vuokra-asuntoa (Heka) sosiaali- ja terveystoimen lausunnon perusteella. Suurin syy jälkihuollon asiakkaiden asunnottomuuteen on vakava päihdeongelma ja tästä syystä menetetty tukiasunto.

Hietaniemenkadun palvelukeskus tarjoaa tilapäismajoitusta täysi-ikäisille helsinkiläisille asunnottomille. Hietaniemen palvelukeskus ei ole tarkoituksenmukainen tilapäismajoitus nuorille eikä sen palveluja ole kohdennettu nuorille.

Sosiaali- ja terveystoimessa on tunnistettu tarve järjestää laadukasta ja turvallista nuorille kohdennettua tilapäismajoitusta, jossa olisi mahdollisuus asumistarpeen, päihdehoidon ja muun kuntoutustarpeen arviointiin sekä mahdollisuus odottaa soveltuvaa kuntoutusta ja tuettua asumisratkaisua.

Sosiaali- ja terveystoimi selvittää vuoden 2019 aikana nuorten tilapäismajoituksen, päihdehoidon ja muiden kuntouttavien palvelujen nykyisten toimintamallien mahdollisuudet ja kehittämistarpeet. Erillisen kuntoutuskeskuksen perustaminen asunnottomille päihdeongelmallisille nuorille on yksi varteenotettava vaihtoehto kohderyhmän sitouttamisen näkökulmasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Said Ahmed Suldaan Aloite Kvsto 12092018 3

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

21.01.2019

Asia/21

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 20.11.2018 § 308

HEL 2018-009589 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Said Ahmeed Suldaanin ym. valtuustoaloitteesta kuntoutumista tukevan palvelukeskuksen perustamisesta asunnottomille päihteitä käyttäville nuorille:

"Helsingin asuntomarkkinaselvityksen mukaan nuorten asunnottomien lukumäärä on noussut sadalla henkilöllä vuosina 2016–2017. Yhteensä Helsingissä arvioidaan olevan asunnottomia alle 25-vuotiaita nuoria noin 800, joista pitkäaikaisasunnottomina on noin 200 nuorta. Suurin osa asunnottomista nuorista on väestörekisterikeskuksen vailla asuntoa (VVA) -merkinnän mukaan väliaikaisesti asunnottomina elämäntilanteen muuttumisen vuoksi. Nuorten asunnottomuuden syitä ovat mm. vuokrasopimuksen päättymisen, avio- tai avoero, paikkakunnan vaihto esim. opiskeluun liittyen, liian suuret asumiskustannukset ja itsenäistymisen lapsuudenkodista. Osalla asunnottomuuteen vaikuttavat myös talousvaikeudet ja työttömyys. Pitkäaikaisemmin asunnottomina olevilla nuorilla asunnon puute yhdistyy muihin elämänhallinnan vaikeuksiin, päihteiden käyttöön ja/tai mielenterveyden ongelmiin tai vankeusrangaistukseen. Luvut eivät ole täysin luotettavia, sillä asunnottomuuden tilastointi ei ole yksiselitteistä ja nuorten asunnottomuus jää myös osin tilastoilta piiloon. Syitä tähän ovat nuorilla matala kynnys majoittua tuttavien luona ja toisaalta vastaavasti korkea kynnys hakeutua asunnottomien palveluihin.

Tilapäisesti tuttavien luona asuvien nuorten asumisen haaste on useimmiten kohtuuhintaisten asuntojen puute. Tärkein keino parantaa nuorten tilannetta on lisätä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen ja nuorille kohdennettujen asuntojen tarjontaa kasvukeskuksissa.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa on useita toimintamalleja ja -käytäntöjä nuorten asunnottomuuden ehkäisemisessä ja eritasoisia tuetun asumisen vaihtoehtoja. Haasteena on soveltuvien ja riittävän vahvasti tuettujen asumis- ja kuntoutuspalvelujen löytäminen vaikeasti oireileville nuorille ja toisaalta nuorten saaminen palvelujen piiriin.

Nuorille, joiden haasteena on sopivan asunnon löytyminen ja joilla ei ole päihde- tai mielenterveysongelmia, pystytään asunto löytämään kohtuullisen nopeasti ja tarjolla on useita asumisvaihtoehtoja. Aikuisso-
siaaliryhmien nuorten tiimeissä on syksystä 2018 lähtien toteutettu ajanva-
rauksetonta palvelua. Osana ajanvarauksetonta sosiaaliohjausta tarjo-
taan asumisneuvontaa, jonka avulla voidaan vaikuttaa nuorten asun-
nottomuuden ehkäisyyn. Myös kevyemmin tuettuihin sosiaali- ja ter-
veystoimen asumisen tuen palveluihin (tukisoluasunnot, pienasunnot
lähityön tuella) pääsee jonottamatta. Nuorten palveluissa ja aikuissosi-
aaliryhmässä on olemassa kriisimajoituksen malli, joka on sosiaalihuolto-
lain edellyttämä viimesijainen asumisratkaisu vakavia ongelmia aiheut-
tavissa akuuteissa asunnottomuustilanteissa. Ongelmana on, että nuo-
ret asunnon tarvitsijat eivät välttämättä halua tai osaa hakeutua sosiaa-
liryhmien vastaanotolle.

Päihteitä käyttäville nuorille on vahvasti ympärivuorokautisesti tuettuja
asumispalveluja mm. omana toimintana Kulosaaren tukikodissa ja os-
topalveluna Ruusulankadun asumispalveluyksikössä ja Rukkilan asu-
misyhteisössä. Näihin asumispalveluihin on vain muutamia nuoria jo-
nossa ja palveluun on mahdollista sijoittua nopeallakin aikataululla.

Lastensuojelun jälkihuollolla on 302 tukiasuntoa, joissa 18 vuotta täyt-
täneet lastensuojelun asiakkaat saavat sosiaaliohjausta. Näissä tukia-
sunnoissa saa asua 21-vuotiaaksi asti, jonka jälkeen jälkihuollon asuk-
kaille tarjotaan Helsingin kaupungin vuokra-asuntoa (Heka) sosiaali- ja
terveystoimen lausunnon perusteella. Suurin syy jälkihuollon asiakkai-
den asunnottomuuteen on vakava päihdeongelma, jonka vuoksi he me-
nettävät tukiasunnon. Ensimmäisen asunnon menettämisen jälkeen
harva on motivoitunut päihdehoitoon.

Haasteena on vahvasti tuettujen asumispalvelujen löytyminen nuorille,
joilla on vaikeita mielenterveysongelmia, eritasoisia käytöshäiriöitä ja
päihdeongelmia. Nuoret ovat usein lastensuojelulaitoksista itsenäisty-
neitä, lastensuojelun jälkihuollon asiakkaita. Vaikeasti oireilevat nuoret
tarvitsevat kohdennettuja asumispalveluja, joissa on moniammatillista
osaamista mm. psykiatrian, neuropsykiatrian ja päihdehoidon osalta.
Näille nuorille on pääsääntöisesti ostettu tehostettua asumispalvelua
Helsingin ulkopuolelta.

Hietaniemenkadun palvelukeskus tarjoaa tilapäismajoitusta täysi-ikäisil-
le helsinkiläisille asunnottomille. Valtaosa Hietaniemenkadun yöpyjistä
(80 %) on vanhempia aikuisia, joilla usealla asunnottomuus, päihte-
idenkäyttö ja muut elämänhallinnan vaikeudet ovat pitkäaikaisia. Hiet-
aniemen palvelukeskus ei ole tarkoituksenmukainen tilapäismajoitus
nuorille eikä palvelukeskuksen palvelut ole kohdennettuja nuorille.

Sosiaali- ja terveystoimessa on tunnistettu tarve laadukkaan ja turvallisen nuorille kohdennetun tilapäismajoituksen järjestämiselle, jossa olisi mahdollisuus asumistarpeen, päihdehoidon ja muun kuntoutustarpeen arviointiin sekä mahdollisuus odottaa soveltuvaa kuntoutus- ja tuettua asumisratkaisua. Osalle nuorista kiinnittyminen palveluihin, ja päihdehoitoon ja kuntoutukseen on vaikeaa, eivätkä he ole motivoituneita päihdearviointiin ja -hoitoon tai kuntouttaviin asumispalveluihin.

Olisi tarkoituksenmukaista selvittää keinoja ja kehittää toimintamalleja, joilla nuoret saataisiin tulemaan tilapäismajoitukseen ja kiinnittymään päihdehoitoon ja muihin kuntouttaviin palveluihin. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää kannatettavana, että sosiaali- ja terveystoimi selvittää vuoden 2019 aikana nykyisten toimintamallien mahdollisuudet ja kehittämistarpeet siitä, miten nuoret saataisiin tulemaan tilapäismajoitukseen ja kiinnittymään päihdehoitoon ja muihin kuntouttaviin palveluihin. Tähän tarkoitukseen erillisen kuntoutuskeskuksen perustaminen asunnottomille päihdeongelmallisille nuorille on yksi varteenotettava vaihtoehto kohderyhmän sitouttamisen näkökulmasta. Samalla kartoitetaan mahdollisuudet hyödyntää ja kehittää nykyrakenteiden ja toimipisteiden kokonaisuutta tarjoamaan nuorille kohdennettua tilapäismajoitusta ja kuntouttavia palveluja.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asunnon turvaaminen ja sopivan asumisratkaisun löytyminen niin tilapäistä majoitusta tarvitseville kuin vahvemman tuen tarpeessa oleville nuorille antaa mahdollisuuden kiinnittyä itsenäiseen elämään ja tarvittavan tuen piiriin. Keskeistä asuntojen, asumispalvelujen ja päihdehoidon lisäksi on saada tarvittaessa riittävä arjen ja itsenäistymisen tuki sekä riittävä toimeentulo ja osaaminen talousasioissa."

Käsittely

20.11.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia toiseksi viimeisen virkkeen "ja kiinnittymään päihdehoitoon ja muihin kuntouttaviin palveluihin" jälkeen lisätään virke: "Tähän tarkoitukseen erillisen kuntoutuskeskuksen perustaminen asunnottomille päihdeongelmallisille nuorille on yksi varteenotettava vaihtoehto kohderyhmän sitouttamisen näkökulmasta."

Kannattaja: jäsen Cecilia Ehrnrooth

21.01.2019

1 äänestys

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Saku Etholen)

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Sakari Männikkö, Matias Pajula

Ei-äännet: 9

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Kati Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Saku Etholenin vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Sari Tuominen, idän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 46700
sari.tuominen(a)hel.fi